

Mirar arrere per mirar el futur

Al País Valencià, la *qüestió lingüística* és tant com dir la *qüestió nacional*. La sort de la llengua corre parella amb la del País. Convé dir-ho perquè el català a casa nostra mai no ha sigut sols una qüestió escolar, tot i ser cabdal que arribara a ser la llengua de l'ensenyament. L'escola tendeix a perpetuar el model social que la crea, la sosté i la controla i mai a pervertir-lo o transformar-lo, sense que això negue l'existència de contrapesos, just en la mateixa mesura que n'hi ha en el si de la societat.

La història dels 25 anys transcorreguts des de l'aprovació a Alacant de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià (LUEV) necessitarà molt més que xifres estadístiques per a valorar els avanços i els retrocessos, les renúncies i les aspiracions d'aquest període tan significatiu de la lluita per la recuperació de l'autogovern dels valencians i les valencianes.

STEPV, la principal força sindical en l'ensenyament, vol contribuir al coneixement i l'anàlisi de la situació de la llengua, i afegir-se a una reflexió més àmplia i global. Una reflexió necessària per a exigir responsabilitats a les institucions valencianes, començant pel mateix govern. ALLIOLI ha volgut agregar a l'informe de les dades sobre aquest quart de segle de LUEV, el testimoni d'un seguit de persones que han protagonitzat el procés de normalització del valencià en aquest període recent. Dades i conclusions, experiències i reflexió es poden trobar en aquesta edició commemorativa.

Només hi falta i, per pròpia voluntat, l'aportació del president de la Generalitat —i exconseller d'Educació—, que va ser expressament requerit perquè expressara la seua visió sobre el particular. Hem d'agrair encaridament la col·laboració de Marifé Arroyo i Batiste Malonda, Ciprià Ciscar, Clara Esteve, Pepe González Box, Carme Miquel, Vicent Miralles, Toni Mollà, Vicent Pitarch i Tudi Torró, que ofereixen, des de distintes òptiques, uns testimonis ben útils per a entendre millor les llums i les ombres d'aquests cinc lustres de LUEV.

Aquest quadern només aspira a ser una veu més de les que se sumaran, críticament o complagudament, a l'aniversari de l'aplicació d'una llei que ha condicionat, amb antecedents remarcables, la nostra trajectòria recent i que hauria de servir per a projectar-nos cap al futur. ■

25
anys

Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià

25 anys de Llei d'Ús

El valencià en l'ensenyament

En el 25é aniversari de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià (LUEV), qualsevol valoració que es pugui fer de la seua aplicació depèn de les perspectives des de les quals es contemple. L'objectiu que orienta aquest informe és el ple i idèntic coneixement del valencià respecte al castellà per part de tot l'alumnat, siga quin siga el cicle i model lingüístic en què estúdie.

Per a STEPV, les referències no poden ser altres que les assenyalades per la mateixa llei,

tot i constatar que, no obstant això, els interessos polítics i ideològics han planat de manera constant sobre la aplicació de la LUEV amb tanta intensitat que, 25 anys després de la seua aprovació, tan rellevant ha resultat la manera de complir-la com la d'incomplir-la. En aquest sentit, cap govern valencià no ha marcat mai objectius temporals i progressius per al desplegament i aplicació de la llei, ni els ha sotmés a debat públic en els marcs institucionals i socials (les

Corts, el Consell Valencià de Cultura, el Consell Escolar Valencià). Per tant, no hi ha hagut debat sobre on es volia arribar ni quins mitjans i recursos s'emprarien.

Des de 1983 fins a 1995, l'aplicació de la llei va prioritzar la presència de la llengua en el currículum. En aquest període van ser nombroses les resistències a la LUEV, els entrebancs, prevencions i també adhesions. Però és a partir del curs 1995/96, quan l'aplicació de la llei inicia una nova etapa que

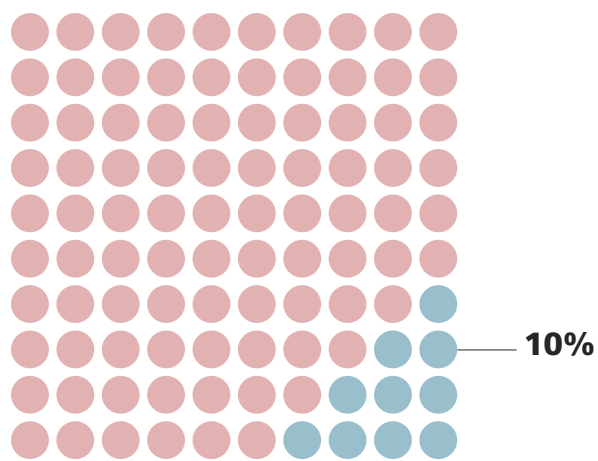
encara continua. Una valoració realista sobre l'evolució de l'alumnat que estudia en valencià, requereix considerar la totalitat del sistema educatiu. Només així es pot identificar el seu tènue creixement i la lentíssima aplicació de la llei.

Amb això, els resultats es mostren parcials, irregulars i insatisfactoris, i això amb forts desequilibris entre els trams educatius de primària i secundària, entre centres públics i privats, i entre territoris. ■

ALUMNAT EN VALENCIÀ

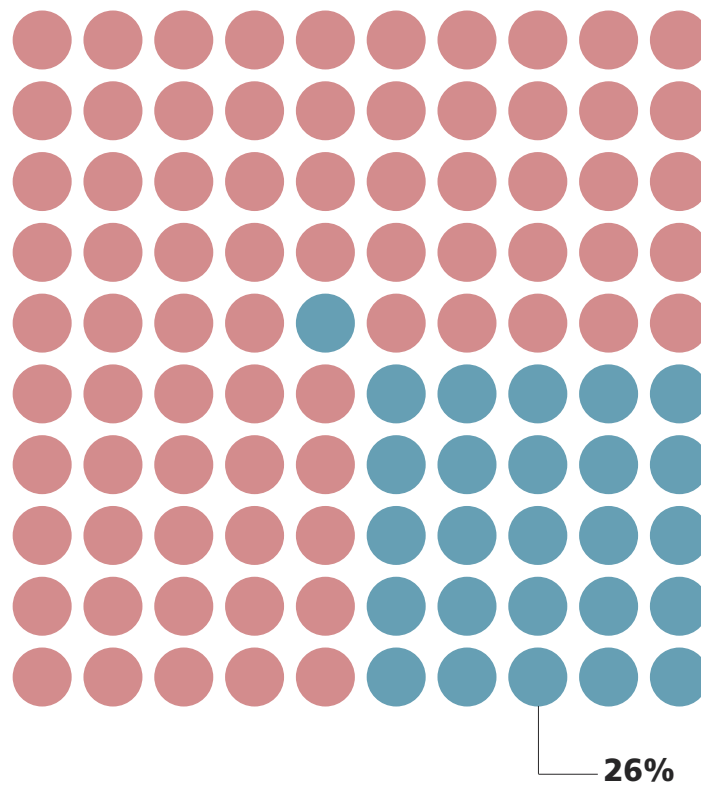
ELS CURSOS 1995-96 I 2007-08

CURS 1995/96

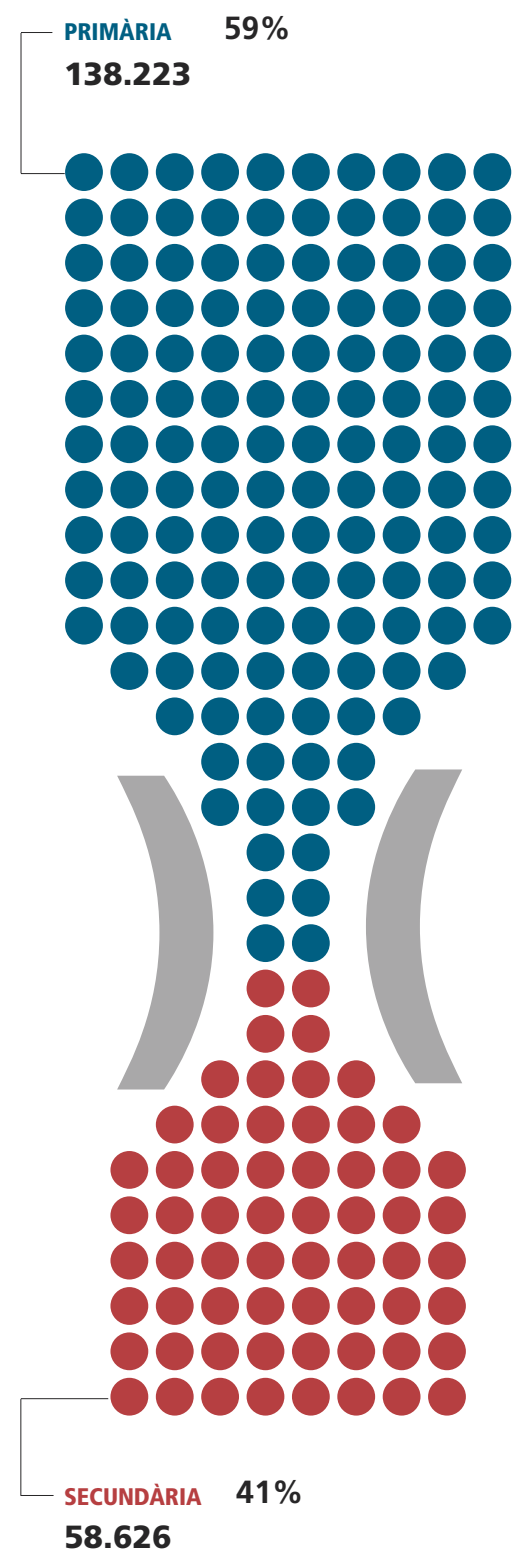
■ Només un de cada quatre alumnes estan escolaritzats en programes d'educació bilingüe —196.849—, que representen enguany el 26% del total —750.120— d'estudiants atesos per l'escola pública i la concertada.

CURS 2007/08

EL PAS A LA SECUNDÀRIA

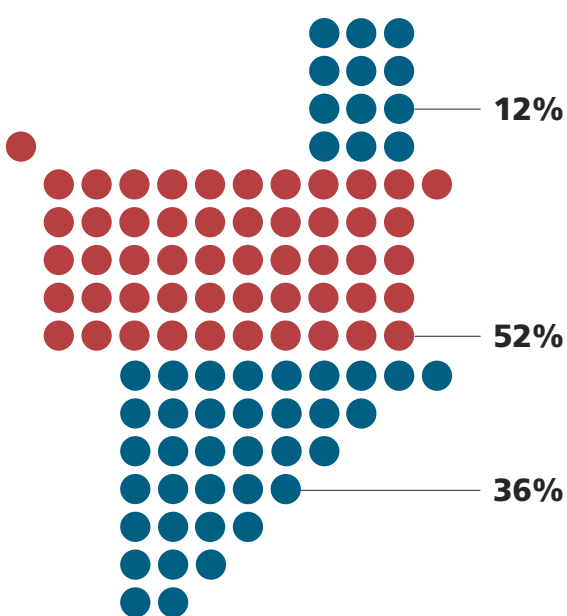
ALUMNAT EN VALENCIÀ
CURS 2007/2008

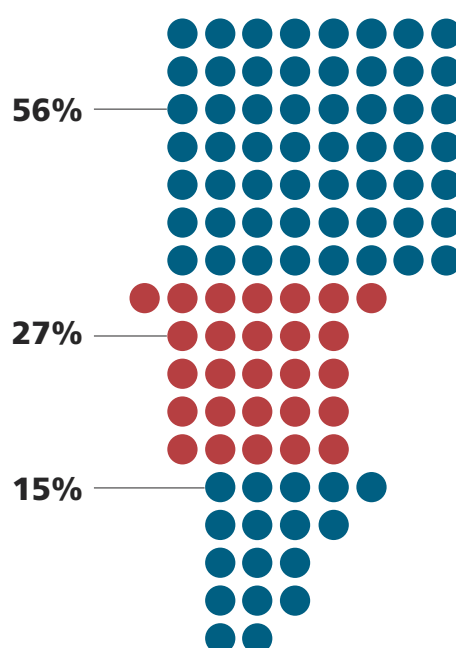
EL DESIGUAL DESPLEGAMENT TERRITORIAL

PROPORCIONS RELATIVES DELS TERRITORIS

■ SEGONS LA POBLACIÓ ESCOLAR

■ SEGONS L'ALUMNAT D'ENSENYAMENT EN VALENCIÀ

■ No hi ha continuïtat territorial. Les zones urbanes presenten percentatges inferiors. Les dades de la circumscripció de Castelló, amb un 56% d'alumnat en valencià, contrasten amb el 15% d'Alacant. València, amb un 27%, presenta un percentatge pròxim a la mitjana.

■ Existeixen diferències substancials entre els diferents trams d'ensenyament obligatori. Primària escolaritza un 31% d'alumnat en valencià i secundària, només el 19%. En el pas de primària a secundària es perden 12 punts.

	POBLACIÓ ESCOLAR	%	EN VALENCIÀ	%
València	390.442	52	105.171	27
Alacant	272.302	36	42.734	15
Castelló	87.376	12	48.944	56

FONT: Conselleria d'Educació i elaboració pròpia

El valencià en l'administració del Consell

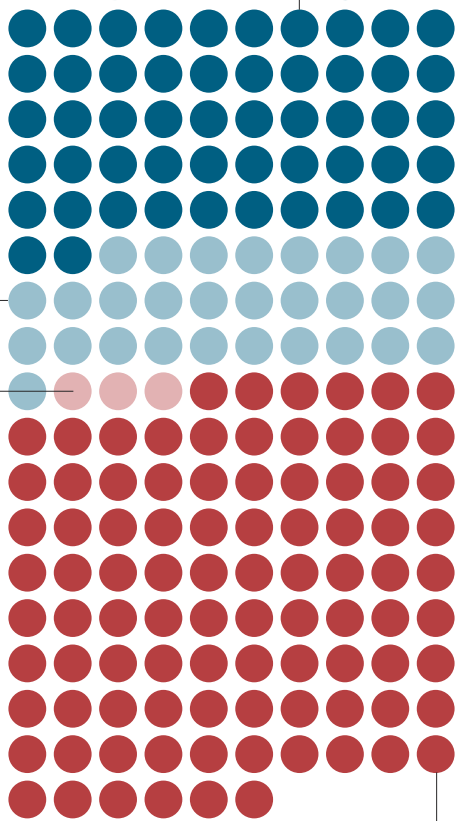
LA DOBLE XARXA

CIUTAT DE VALÈNCIA

XARXA PÚBLICA

UNITATS PEV I PIL
295

UNITATS PIPV
520

XARXA PRIVADA

UNITATS PEV I PIL
33

UNITATS PIPV
887

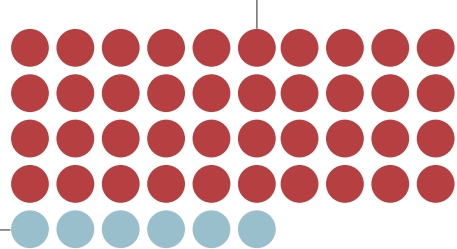
■ L'existència d'una doble xarxa en l'aplicació de la llei està de sobres demostrada per les xifres d'escolarització: el 94% de l'alumnat escolaritzat en valencià ho fa en centres públics mentre que només un 6% ho fa en concertats. Un esment especial mereix la ciutat de València, exemple decebedor pel seu pes demogràfic i el valor simbòlic que representa. A la capital del País, en ensenyament primari, només hi ha una oferta en valencià del 19% del total d'unitats, el 90% de les quals, en l'escola pública.

CIUTAT VELLA-VALÈNCIA

En unitats

6
PÚBLIC PIL/PEV

40
CONCERTAT PIPV

■ Al districte de Ciutat Vella de València, només existeix una escola pública —el Col·legi Sta. Teresa—, la qual imparteix l'ensenyament en valencià. De la resta d'escoles, totes religioses, cap ni una oferta altre ensenyament que el PIPV.

La realitat

L'administració pública és un espai privilegiat per a "garantir l'ús normal i oficial" i "fer efectiu el dret de tots els ciutadans a conèixer i usar el valencià", com mana la Llei d'Ús. Així les coses, quins recursos ha introduït la Generalitat en l'administració? Com assegura el dret dels ciutadans a usar la llengua pròpia?

L'Administració del Consell compta amb 15.669 empleats; a només 193 se'ls ha exigint un determinat grau de coneixement del valencià, cosa que representa un exigu —ridícul— 1,2% d'empleats públics. I dels 193 la Conselleria d'Educació acapara el 40% del total. Una vegada més, el focus de la política lingüística recau quasi exclusivament sobre l'ensenyament.

La Llei

La Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'Ús i Ensenyament del Valencià, en els seus articles 2 i 5 respectivament, afirma que: La Generalitat Valenciana garantirà l'ús normal i oficial d'ambdues llengües, i adoptarà les mesures necessàries per tal d'assegurar-ne el coneixement i que La llei establirà els criteris d'aplicació de la llengua en l'administració i l'ensenyament.

Ambdós articles contenen elements que, transcorreguts 25 anys des de la seua aprovació, es poden sotmetre a l'avaluació del seu compliment, tant respecte a l'actuació del subjecte fonamental —la Generalitat— com a l'objecte, l'ús normal i el coneixement social del valencià.

És en la mateixa Llei on es reitera que "la Generalitat, com a subjecte fonamental en el procés de recuperació de la plena identitat del poble valencià, té el dret i el deure de retornar la nostra llengua a la categoria i el lloc que mereix (...) La nostra irregular situació sociolingüística exigeix una actuació legal, que sense tardar acabe amb la postració i propicie l'ús i ensenyament del valencià.

L'administració i l'ensenyament són, per tant, els dos àmbits on actua molt específicament la Generalitat per aconseguir, entre altres coses, el següents objectius, segons la llei: a) Fer efectiu els drets de tots els ciutadans a conèixer i usar el valencià; b) Protegir la seua recuperació i garantir l'ús normal i oficial.

c) Regular els criteris d'aplicació del valencià a l'administració, mitjans de comunicació social i ensenyament.

L'aplicació de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic, la norma estatal més recent que ordena les condicions de treball en les administracions públiques preveu l'aplicació de la cooficialitat: Art. 54. [dels funcionaris] 11. Garantizarán la atención al ciudadano en la lengua que lo solicite siempre que sea oficial en el territorio goce de dos lenguas oficiales; Art. 56. 2. Las Administraciones Públicas, en el ámbito de sus competencias, deberán prever la selección de empleados públicos debidamente capacitados para cubrir los puestos de trabajo en las Comunidades Autónomas que goce de dos lenguas oficiales.

Què fa el Consell

En l'Administració del Consell no sols no s'ha fet res per arribar a l'equiparació del valencià amb el castellà, sinó que no es contribueix de manera eficaç i seriosa a incrementar-ne l'ús i aconseguir-ne la normalitat entre la població. La tasca de la Junta Qualificadora de Coneixements del Valencià, encarregada de vetlar pel coneixement de l'idioma que han de tindre els ciutadans en l'àmbit laboral, no es correspon amb l'organització de l'administració, on senzillament, es fa expressa deixadesa d'aprofitar aquest coneixement davant la ciutadania. Si el públic obté una resposta en valencià per part de l'administració als seus requeriments, és, una vegada més, pel voluntarisme dels empleats públics. Aquesta no política aplicada a l'administració del Consell constitueix un incompliment flagrant de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià. ■

	PERSONAL	REQUISIT LINGÜÍSTIC	%
1	Presidència	15	0
2	Conselleria Presidència	402	3,23
3	Conselleria Governació	150	3,33
4	Conselleria Immigració i Ciutadania	76	2,63
5	Conselleria Indústria	472	4,23
6	Conselleria Medi Ambient	340	0,59
7	Conselleria Economia	1236	1,94
8	Conselleria Infraestructures	652	0,46
9	Conselleria Educació	4731	1,62
10	Conselleria Cultura i Esports	463	2,16
11	Conselleria Sanitat	761	2,1
12	Conselleria Turisme	114	0
13	Conselleria Agricultura	1453	0,34
14	Conselleria Benestar Social	2380	0,59
15	Consell Valencià de l'Esport	82	0
16	IVE	56	0
17	SERVEF	1253	0,08
18	ins cart val	34	0
19	IVAC	18	0
20	Institut Valencià de la Música	9	0
21	IVIA	267	0
22	IVAJ	197	0,51
23	Agència Val. d'ava. i prospec.	6	0
24	AVS	297	0
25	Agència Val. de Foment i Gar. Ag.	26	0 0
26	INVASSAT	179	0
TOTALS	15669	193	1,2%

FONT: Elaboració pròpia

La catalogació lingüística dels llocs de treball dels centres docents

En 1997 es van catalogar com a bilingües tots els llocs de treball dels col·legis públics d'infantil i primària, en ocasió de l'adscripció del professorat del cos de mestres als nous llocs de treball resultants de l'aplicació del nou sistema educatiu ordenat per la LOGSE. Des del 2002, el professorat que ha entrat al

sistema educatiu per concurs-oposició ho ha fet amb el requisit lingüístic, que també s'ha exigint en els concursos de trasllats.

Pel que fa a secundària, moltes línies de valencià que vénen de primària s'acaben perquè als instituts no s'ha regulat ni la catalogació lingüística dels llocs de treball, ni

el requisit lingüístic en el concurs de trasllats. Així doncs, el que es fa en valencià depèn del fet fortuït que hi haja el professorat adient i amb voluntat. Ni hi ha continuïtat a les línies de valencià de l'ESO, ni hi ha planificació en batxillerat ni en formació professional. I si la situació és així no és per l'oposició del professorat. En l'acord subscrit entre l'administració i tots els sindicats de la mesa sectorial d'Educació —juny de 1999— sobre les plantilles dels instituts de secundària apareix, per primera vegada, el compromís de procedir a la catalogació dels llocs de treball. Nou anys més tard, aquest acord encara no s'ha desplegat, ni s'ha fet efectiu. ■

PROFESSORAT	CURS 2008/09	CATALOGACIÓ LINGÜÍSTICA	%
Primària i infantil	26.578	100%	52,2%
Secundària i FP	22.301	0%	43,8%
Règim especial	2.034	0%	4%
Total	50.913	-----	100%

FONT: Conselleria d'Educació

Llengua i societat valenciana

Carme Miquel

Molt abans de la publicació de la Llei d'Ús, la introducció del valencià a l'ensenyament constituí una aspiració d'importants sectors socials i polítics i una reivindicació pedagògica. Aquests sectors tenien molt clar que racionalment no és concebible una escola que obvie la llengua pròpia ja que, entre altres coses, nega a l'alumnat una important eina de comunicació, de formació intel·lectual d'integració i d'autoestima col·lectiva. Però els valencians patíem aquesta situació irracional des de feia molt de temps i la publicació de la llei va obrir un camí que hauria de possibilitar la normalització lingüística a l'ensenyament i un major ús social de la nostra llengua. Tanmateix, i per raó de la situació irracional esmentada, ensenyar el valencià i en valencià, tot i la llei, no va constituir una tasca fàcil i molts ensenyants van haver de fer front als atacs dels sectors més irracionals de la societat. D'altra banda, en els primers moments, els recursos pedagògics per a ensenyar la nostra llengua eren escassos i des de les escoles calgué fer un esforç per tal de suplir-los. Però la consciència sobre la necessitat d'estudiar valencià anava generalitzant-se i els pares i les mares de l'alumnat exigien aquest dret proclamat en la Llei d'Ús, però no sempre satisfet. Així és que, per aquest motiu i per resoldre les dificultats que hi anaven sorgint, un sector important de mestres i de pares i mares, s'hi van implicar amb força. I a mitjan anys vuitanta, en moltes comarques van anar sorgint una sèrie

de coordinadores per la llengua que amb el temps donarien lloc a la Federació Escola Valenciana, entitat que ara mateix constitueix un referent social i ciutadà important per a la normalització lingüística.

Cal destacar que la gran virtut d'Escola Valenciana i dels grups que la precediren, ha estat la desconflicteivització del tema lingüístic. Mostrar a la societat una escola valenciana renovadora, viva i oberta i afavorir l'autoestima, ha sigut un objectiu acomplert pel sector de la ciutadania que valora l'escola i la llengua, la cultura i la racionalitat. ■

Els recursos pedagògics per a ensenyar la nostra llengua eren escassos i calgué fer un esforç per tal de suplir-los

25 anys de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià

Ciprià Ciscar

Des que es va aprovar, la LUEV ha sigut una eina d'integració i de normalització cultural àmpliament reconeguda. De fet, resulta ben simptomàtic que siga l'única llei de l'ordenament jurídic valencià que no haja sigut modificada, i que fins i tot no hi haja cap força política valenciana que en tinga com a objectiu declarat la modificació. Es més, l'Estatut d'Autonomia de 1982 que li donava suport legal, ha sigut recentment actualitzat, mentre que la LUEV continua vigent i de plena actualitat.

La llarga vida de la LUEV és deguda, al meu entendre, al treball que el PSPV-PSOE va dur a terme per tal d'aconseguir que es produïra l'aprovació de la llei sense cap vot en contra, i això no va ser gens fàcil tenint en compte la situació política.

Els aspectes més controvertits per a la resta de forces polítiques per tal de donar el suport a la nova llei eren tres: un aspecte feia referència a l'obligatorietat de l'ensenyament; l'altre aspecte feia referència a la delimitació territorial de la llei, i, finalment, el nom de la llengua era un altre entrebanc molt utilitzat que dificultava el consens.

Tot i que la conseqüència més sonada de la LUEV va ser la possibilitat de portar el valencià a les escoles, també va impulsar una normativa lingüística d'aplicació pública que seria el marc de referència de l'ensenyament, de l'Administració i dels mitjans de comunicació social, va donar un gran suport a l'edició de llibres, revistes i publicacions periòdiques.

El fet que es tracte de la llei amb major vigència no vol dir que el camí fins arribar al moment actual haja sigut fàcil ni que la seua aplicació haja tingut un creixement positiu. En els últims anys no sols no ha experimentat cap creixement sinó que fins i tot s'han reduït molts elements que eren necessaris per a la seua correcta aplicació o s'han modificat a la baixa l'aplicació de les seues competències.

Nosaltres sempre dèiem que era necessària una generació per a comprovar els efectes d'una llei d'aquestes característiques; per això, una vegada transcorreguts més de vint anys i coneguts els encerts i les mancances, cal fer un nou impuls per a potenciar i ampliar totes aquelles mesures que en l'àmbit de l'ús oficial han donat resultats raonables, completar aquestes mesures amb altres de noves, i sobretot potenciar l'ús en els àmbits familiar, comercial i d'oci. Però cal fer-ho amb decisió i amb recursos, canviant la política de l'actual Consell per una altra política que defenga decididament la nostra llengua.

Més enllà de partidismes, la LUEV ha permès que els valencians i les valencianes avancem cap a un futur més esperançador per a la nostra llengua i el nostre poble, ja que ens permet retrobar-nos amb la nostra pròpia història. No malmetem el camí realitzat. ■

Carme

Ciprià Ciscar

Miguel Ángel Montesinos/Levante-EMV

Que graciosa, parla en valencià!

Clara Esteve Ferrer

"**S**óc Clara Esteve. Tinc tres anys, visc a València i el meu autobús és el 3". Així deia una cartolina taronja que els meus pares m'havien enganxat al babero el primer dia d'escola. Una escola, la Comarcal, una mica especial: no estava al barri ni tan sols a la ciutat, sinó lluny de casa, a una hora d'autobús i enmig de tarongers. Però, sobretot, era una escola en valencià, un tret que en aquell moment em tenia d'exotisme. Recorde ser molt menudeta i anar passejant per la ciutat amb els meus pares quan un dia una dona es va apropar meravellada i digué: "Que graciosa, parla en valencià!". Ni que fóra suahili. Era l'efecte sorpresa que suscitava una valencianoparlant de tres anys als primers vuitanta en una València on des de feia segles els pares havien deixat de parlar als fills en la llengua pròpia. Ho havien fet inclús gent d'esquerres de tota la vida, com els pares de ma mare que, en canvi, estaven d'allò més pagats de sentir-me parlar en valencià i, fins i tot, de corregir-los. "No és un barco, iaio, és un vaixell". Devia tindre uns quatre anys. El meu iaio em va somriure, em va acaronar i em va dir que tenia molta sort. Tenia sort, sí, per haver nascut en aquell moment, on la conjuntura feia possible l'aprovació de La llei d'Ús, després de la llarga lluita de progressistes compromesos com ell i tants altres que s'havien oposat a la Dictadura i que aleshores clamaven per l'Estatut.

Així és que de la classe de Roser vaig passar a la de Marisa, i finalment al pati dels majorots, això és, a l'EGB. Allí les coses es

van complicar una mica, perquè en una escola on el Nou d'Octubre se celebrava tant com s'ensenyava, entre els Furs i l'Estatut, la conquesta i l'autonomia, vaig acabar pensant que Joan Lerma i Jaume I eren la mateixa persona. Al cap i a la fi, els dos manaven, tenien els cabells clars i eren barbuts. Uns anys després vaig comprendre que a més de no coincidir en el temps un d'ells havia sigut molt més valent que l'altre.

I fent i desfent embolics; això és, aprenent, em vaig fer gran. Vaig deixar l'escola i vaig encetar la línia en valencià al Sant Vicent Ferrer de València. Una experiència meravellosa perquè vaig descobrir els meus amics no progress, per als quals el Nou d'Octubre només era el dia que encetava el primer pont del curs. Hui, amb 27 anys, tinc la fortuna de comptar entre els meus amics més volguts els companys de l'escola i també els de l'institut; això és, els fills de la progressia, i els fills de tots. Uns anys més tard que començara a anar a la Comarcal, uns i altres podíem a la fi aprendre junts a l'escola pública, en valencià. On m'agradaria que aprengueren els meus fills. ■

Tenia sort per haver nascut en aquell moment, on la conjuntura feia possible l'aprovació de la llei d'Ús

Les primeres escoles a la Safor

Marifé Arroyo Vicente

Joan Baptista Malonda Grau

Bon dia! És la salutació conscient i compromesa de la mestra Marifé al seu alumnat de Barx en iniciar el curs escolar 1974/75. Al gener de 1975 hi arribarà Josep Pera, mestre interí, que hi introduirà el valencià com una assignatura més. Ambdós aprenen la llengua del poble mentre l'ensenyen a l'aula.

Aquesta declaració d'intencions conflueix amb altres casualitats que possibiliten a la Safor la introducció de l'ensenyament del valencià i en valencià a les escoles. El curs següent, Marifé i Josep assisteixen als cursos de llengua, i amb l'inspector Diego Bejarano i altres mestres comparteixen inquietuds sobre la normalització del valencià i la renovació pedagògica. El curs 1976/77, es contacta amb don Manuel Sanchis Guarner, llavors director de l'Institut de Ciències de l'Educació, i es presenta el projecte experimental d'ensenyament de la llengua materna a l'INICIE. Un grup de docents, germen del que serà el Col·lectiu de Mestres de La Safor, elabora les programacions i els materials que possibilitaran l'ensenyament del valencià a les escoles. Es mantenen intercanvis d'activitats, de material i de formació amb escoles cooperatives —la Masia, Gavina i la Nostra Escola Comarcal— que ja estaven experimentant des d'uns anys abans la introducció del valencià com a llengua vehicular i d'ensenyament.

El curs 1977/78 s'hi incorporen les escoles de Xeraco, Vilallonga, Rafelcofer i Palma, que comencen a introduir el valencià en preescolar i van ampliant progressivament a nivells superiors el treball amb la llengua.

Altres mestres ensenyaran valencià a l'alumnat que, de forma voluntària, vullguen aprendre'l a partir de les dotze, al final de la jornada matinal.

El projecte que proposa Batiste Malonda Grau per al curs 1978/79 s'incorpora al claustre de l'escola d'Almoines, que realitzarà l'ensenyament en valencià als dos cursos de pàrvuls i al primer de l'EGB, per continuar progressivament a tota l'etapa.

Entre els materials, llibres i pràctiques més emprades en aquestes escoles saforenques en valencià hi ha les tècniques Freinet del treball oral a les assemblees de classe, el text lliure, l'organització cooperativa de les biblioteques d'aula i el coneixement del poble i del terme mitjançant els quaderns de camp i les biblioteques de treball. En aquella etapa foren eines imprescindibles, entre altres, els contes editats per la Galera i l'Abadia de Montserrat, les programacions del Col·lectiu, l'ús de la coca de gelatina, els llibres *El Faristol*, *Veles i vents*, *El llibre de Pau*, *Lletra per lletra...*

Quan l'inspector Diego Bejarano és destinat a Andalusia, l'escola de Barx i l'escola d'Almoines continuen el projecte, que a Barx serà interromput dràsticament en 1981 mentre l'escola d'Almoines hi prossegueix la tasca. En 1983, en aprovar-se la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, a la Safor s'hi incorporaran més escoles. ■

Clara

Marifé

Batiste

Inspecció i Llei d'Ús

Tudi Torró

No estaria en la Inspecció d'Educació si no fóra per la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià (LUEV). I això, per què? —us deuen preguntar—, doncs per a mi és evident. Vaig concursar a la inspecció en 1989, quan feia sis anys que estava de coordinadora de l'ensenyament del valencià per les comarques del sud. Aleshores, la nostra funció anava més enllà d'assessorar didàcticament el professorat: calia dinamitzar, organitzar i informar en tot el que podíem i sabíem —que no era molt— respecte a la millor manera d'impartir l'àrea de valencià en tots els centres, donant un aspecte de normalitat a l'ensenyament i aprenentatge de la llengua. Van ser uns anys de molta activitat per “normalitzar” lingüísticament la nostra escola. En aquells moments la implicació de la inspecció era ben poca, amb honorables excepcions. Tanmateix, les coordinadores per l'ensenyament del valencià teníem una doble dependència: per una banda, del Gabinet d'Ús i Ensenyament, i per l'altra, del cap d'inspecció de cada Direcció Territorial, al qual havíem de presentar el nostre informe setmanal de visites.

En aquella època la Inspecció Tècnica de cada delegació provincial mostrava, com ja havia deixat palés en 1980, una actitud poc col·laboradora, i ho demostrà prohibint i fiscalitzant els mestres que impartien el valencià, basant-se en l'ordre ministerial que desenvolupava el Reial Decret 2003/1979, de 3 d'agost —Orden Ministerial por la que se desarrolla el Real Decreto, de 3 de agosto,

por el que se regula la incorporación de la lengua valenciana al sistema de enseñanza del País Valenciano—, adduint que havia de ser una comissió gestora nomenada pel Consell d'Inspecció, la que es pronunciaria respecte a la manera com s'havia d'aplicar l'esmentada ordre.

La Inspecció era un servei que necessitava persones amb sensibilitat i preparació en el camp de la normalització lingüística, que vetlaren per l'aplicació rigorosa dels programes bilingües que a poc a poc van anar dissenyant-se des de l'administració educativa. Amb aquest objectiu vaig accedir a la inspecció i ací he desenvolupat la meua professió des de fa vora de vint anys. D'aleshores ençà la inspecció ha passat per moments d'una clara implicació per part de la majoria dels seus components (1986-1995) fins a un evident alentiment en les seues funcions de dinamitzar i fer complir la LUEV. En els darrers anys, el conjunt de persones incorporades en comissió de serveis a la inspecció educativa sense comptar amb la capacitat de valencià és un indicador de la implicació i l'actitud en la normalització lingüística de l'escola valenciana d'aquest servei, que té com una de les seues funcions bàsiques la de “vetlar perquè es complisquen les lleis, els reglaments i les altres disposicions vigents, en tots els centres docents públics i privats dels nivells no universitaris”. ■

Llums i ombres a les comarques castellanoparlants

Pepe González Box

La primera dels anys vuitanta un grup d'ensenyants del Baix Segura, interessats a aprendre valencià, vam fer un curset al col·legi d'Algorfa. Crec recordar que el va organitzar Acció Cultural i que el professor era Raimon, que també treballava a l'Ajuntament d'Elx. Com que la Conselleria d'Educació encara no disposava d'un pla de formació per al professorat en aquesta matèria —almenys a la nostra comarca— hi van assistir també persones no docents. Poc després ens arribava l'oferta de formació de Conselleria i, gràcies al treball entusiasta d'ensenyants vinculats al nostre sindicat, vam aconseguir que molts professors i professores s'hi incorporaren voluntàriament.

Seguisc pensant, com aleshores, que cal incrementar la base social compromesa amb el que a l'STEPV hem anomenat “normalització lingüística”, i per aconseguir-ho calen recursos, humans i materials. Però mai no hem comptat amb recursos suficients. Ans al contrari, algunes normes —com la classificació dels llocs de treball en valencià o castellà— i les dificultats d'obtenir el títol van crear moltes disfuncions i van provocar el rebuig a la llengua per una part del professorat. Així, les associacions valencianes de castellanohablants —per cert, una de les seues impulsores és ara cap de la Inspecció educativa a Alacant— es van dedicar a combatre la que anomenaven “imposició” del valencià, no només entre el professorat, sinó també entre les famílies.

Durant el temps que com a sindicalista visitava els centres educatius, solia dedicar més temps a parlar d'aquestes coses que a abordar temes pròpiament laborals. El debat escolar i social estava obert i les posicions enfrontades: uns qüestionaven la utilitat de la llengua i pretenien recloure-la a l'àmbit familiar mentre altres raonàvem la necessitat de promoure la cohesió social en una comunitat amb dues llengües oficials que totes i tots haurien de conèixer. Recorde ara un debat sobre la qüestió en què vaig participar a la televisió de Torreveija. Un company, referint-se als usos lingüístics en la seua mateixa família, va descriure el que per a ell era absolutament normal: “La familia de mi mujer es castellanoparlante y en la mía hablamos valenciano. Cuando nos reunimos cada cual se expresa en su lengua o en la que prefiere, nos comprendemos todos y no pasa nada”. Cap dels contertulians ni del públic present va ser capaç de contestar aquesta descripció de normalitat.

Ha passat el temps i la qüestió ja no és tant virulenta. De fet, en alguna població de la comarca podem llegir rètols d'establiments en valencià. Això era impensable fa uns anys, possiblement perquè els responsables havien oblidat aquell refrany que diu: “se pillan más moscas con miel que con hiel”. Perquè si no l'han oblidat, no estan disposats a afegir-hi el sucre que cal perquè tot funcione.

Crec que encara li'n falta prou més. ■

El valencià en la formació inicial del professorat

Vicent Miralles

La commemoració del 25é aniversari de la LUEV coincideix amb un altre fet que podria passar desapercebut: ara fa 30 anys de la incorporació de la llengua als estudis de Magisteri. Com a conseqüència lògica del Decret de Bilingüisme aprovat uns mesos abans pel Consell preautonòmic, el curs 1978/79, l'alumnat de Magisteri de València es va trobar amb una novetat en el repertori d'assignatures optatives: Valenciano y su Didáctica. S'hi van matricular 179 estudiants, un èxit que l'any següent es multiplicà fins a arribar a 708. Si una bona part de la societat tenia "gana" de valencià, els futurs mestres en tenien "fam canina".

Aquests mestres no estaven en condicions d'ensenyar valencià ni en valencià, però molts se n'anaven directes als cursos de reciclatge de l'ICE. Vam tractar de pal·liar aquests dèficits amb la creació d'una subespecialitat de valencià, molt ben acollida pels estudiants i escandalosament ignorada per l'administració, que mai no va convocar places per a seleccionar professors de valencià.

Amb l'aprovació de la LUEV, i a partir del curs 1984/85, el valencià rebé un nou impuls, reforçat el maig de 1985, en publicar-se l'ordre que regula el reciclatge i l'obtenció del certificat de capacitació per a l'ensenyament en valencià i el diploma de mestre de valencià. Però haguérem d'esperar fins a l'abril del 1988 l'ordre per la qual els estudiants de Magisteri podien obtenir aquests títols. Des de 1978 havíem estat sense marc legal: fèiem el que podíem i

créiem convenient, tot consultant i consensuant amb les escoles d'Alacant i Castelló. Aquest ha estat l'aspecte més negatiu del procés: l'escassa coordinació entre l'administració i la universitat. Les successives promocions de futurs mestres, no acabaven de tenir la percepció que el valencià fóra una prioritat ni per a la institució on s'estaven formant ni per a l'administració responsable del seu futur laboral.

L'exigència d'un tímid requisit lingüístic en les oposicions ha millorat un poc el panorama i ha incentivat els estudiants per a obtenir el certificat de capacitació, amb el qual els últims anys han eixit de les escoles de Magisteri al voltant del 70% dels diplomats. En aquests moments s'estan gestant els nous plans d'estudis dels graus de mestre d'educació infantil i de primària, d'acord amb les directrius del Ministeri de 2007, que preveuen que els mestres tinguen el mateix nivell de competència en les dues llengües oficials. Amb aquesta premissa estem treballant. ■

L'exigència d'un tímid requisit lingüístic ha millorat el panorama i ha incentivat els estudiants

Més enllà de l'ensenyament

Toni Mollà

Les motivacions que predisposen a l'aprenentatge d'una llengua —fins i tot si ens referim a l'aprenentatge acadèmic— són motivacions extracadèmiques. D'altra banda, la gent aprén els idiomes que representen valors pràctics i abandona els innecessaris. En aquest sentit, si l'ús social no ratifica als alumnes que la llengua és un mitjà per a la mobilitat social, l'ensenyament se'n ressentirà. És per això especialment greu que des dels mitjans de comunicació, per exemple, es desdiga la política que s'intenta aplicar en altres àmbits. La seua funció és la demostració que la llengua és apta per a transmetre continguts de tota mena. Aquest és el tema pendent de la política lingüística institucional. Complementàriament, la normalització lingüística esdevé real quan l'idioma adquireix un valor discriminador en els processos de producció i consum. Aquest és el tema pendent en la societat civil. Es tracta, ja ho sé, d'un peix que es mossega la cua. Si la llengua no té valor instrumental, no accedirà al món productiu, laboral i comercial; i si no hi és usada, no tindrà valor instrumental als ulls dels usuaris. L'economia i els mitjans de comunicació han esdevingut, finalment, els perns de la normalització. Més encara si pensem en la seua creixent complementarietat, ja que la indústria cultural i l'audiovisual són sectors estratègics, tant per la seua capacitat d'ocupació com per l'efecte d'arrossegament. El PEV-2 així ho assenyalava fa més de vint anys quan preveia que la RTVV incidiria en el sector productiu. La llengua hi havia de constituir l'element

proteccionista del mercat interior. La producció i el doblatge cinematogràfic al castellà dinamitzen l'economia d'altres zones en compte d'incidir en l'estructura econòmica del país. En aquest sentit, les argumentacions economicistes aconsellen la valencianització dels mitjans i de la indústria cultural. No sembla que l'aplicació de la LUEV ni de la Llei de Creació de RTVV hagen tingut aquesta orientació, ni en l'època socialista ni en la popular. ■

Si la llengua no té valor instrumental, no accedirà al món productiu, laboral i comercial

Un cert fiasco

Vicent Pitarch

La LUEV ha esdevingut per als nostres governants una llei incòmoda, de digestió força complicada, senzillament com una pedreta enutjosa clavada dins la sabata i, per descomptat, ells res no desitjarien tant com traure-se-la de davant. Tinc la sensació, doncs, d'assistir a un procés de perversió política, en fer memòria de les il·lusions col·lectives amb què esperàvem la reglamentació legal de la planificació lingüística que, per cert, havia de constituir, a començament dels anys 80, un dels perns de la flamant restauració democràtica. Foren, de tota manera, il·lusions poc duradores. Ara bé, tampoc no fóra just de desestimar el profund revulsiu social que va produir entre nosaltres la promulgació de la llei.

El cas és que, ben mirat, i malgrat les proclames més o menys retòriques, tant el mateix articulad de la llei com els diversos governs valencians que havien d'aplicar-la han acabat per tractar la llengua del país, el català, com a llengua rotundament subalterna i tot sovint la maltracten atribuint-li traces de marginalitat. Ara mateix, amb l'experiència que ens han reportat vint-i-cinc anys de vigència, podem assegurar que la LUEV mai no va pretendre recuperar per a la llengua nacional del País Valencià els espais socials que li són propis i normals. A tot estirar aspirava a conservar el patrimoni lingüístic dels valencians, un objectiu que posa de manifest una certa mentalitat de paleontòlegs que dominava i domina entre la

classe política del país. Ni protecció ni paternalisme de cap mena; les llengües modernes s'han fet a la planificació social.

Heus ací el taló d'Aquil·les de la LUEV, una llei sens dubte desconcertant per tal com possibilita que el govern es mantinga distant d'establir objectius bàsics per a aplicar-la, alhora que alguns dels seus articles continuen pendents de ser desenvolupats. En definitiva, desproveïda de mecanismes legals de coacció i de mesures de caràcter punitiu, la llei pot esdevenir un fiasco, atès que coexisteix amb un govern que manifesta un capteniment idiomàtic homologable al del govern d'Extremadura, posem per cas, i compte fet que la mateixa llei és compatible amb el funcionament de Canal 9, l'emissora pública que deu poder ser sintonitzada amb una certa naturalitat pels televidents de Múrcia. Tanmateix, la gran paradoxa de la LUEV és que, malgrat els seus dèficits i barroeries, ens cal continuar vindicant-la. En efecte, són precisament aquells sectors socials del País Valencià que s'han sentit més defraudats per l'articulat d'aquesta llei i sobretot per les vacil·lacions en la seua aplicació els que han d'invocar-la com a suport legal que justifique la reclamació d'una política lingüística amb cara i ulls. Clarament, una part substancial dels guanys en el panorama de la comunicació social que s'han derivat de la vigència de la LUEV són imputables al compromís i a la generositat amb què han treballat per aplicar-la els cercles més admirables de la societat valenciana. ■

Vicent Pitarch

José Iglesias

Desproveïda de mecanismes legals de coacció i de mesures de caràcter punitiu, la llei pot esdevenir un fiasco

Allioli *Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià*

25 anys

ÈPOCA IV - Núm. 216 - Octubre 2008-ESPECIAL 25 ANYS DE LA LLEI D'ÚS I ENSENYAMENT - SINDICAT DE TREBALLADORS I TREBALLADORES DE L'ENSENYAMENT DEL PAÍS VALENCIÀ. INTERSINDICAL VALENCIANA (STEPV-IV) - DIRECTOR: Joan Blanco - CAP DE REDACCIÓ: Rafa Miralles - COORDINACIÓ: Rosa Roig - Vicent Esteve - PRODUCCIÓ: Pep Ruiz - MAQUETACIÓ I FOTOGRAFIA: Amadeu Sanz - CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA: Toni Soriano - ADMINISTRACIÓ, REDACCIÓ I PUBLICITAT: Juan de Mena, 18, baix. 46008 València. Telèfon 96 391 91 47 - Fax 96 392 43 34 - alloli.stepv@intersindical.org - www.intersindical.org/stepv - IMPRIMEIX: Bronte Graf, S. L. - Cullerers, 18. Alaquàs. - T. 961515017 - TIRATGE: 15.000 exemplars - ISSN: 1576-0197 - DIPÒSIT LEGAL: V-1.454-1981 - FRANQUEIG CONCERTAT: 46/075 - INTERSINDICAL VALENCIANA - ALACANT: Glorieta P. Vicente Mogica, 5-12. 03005 - T. 965985165 - ALCOI: Oliver, 1-5º. 03802 - T. 966540602 - ALZIRA: Avgda. Luis Suñer, 28-4t, p. 16. 46600 - T. 962400221 - BENICARLÓ: Plaça de l'Ajuntament, 3. 12580 - T. 964465283 - ELX: Maximilià Thous, 121-b. 03201 - T. 966225616 - CASTELLÓ: Marqués de Valverde, 8. 12003 - T. 964269094 - GANDIA: Sant Pasqual, 13 - 1r dta. 46700 - T. F. 962950754 - VALÈNCIA: Juan de Mena, 18. 46008 - T. 963919147 - XÀTIVA: Portal del Lleó, 8, 2ª. 46800 - T. 962283067 - UNIVERSITAT D'ALACANT: Edifici Germà Bernàcer, b. Tel. 965909512 - UNIVERSITAT JAUME I CASTELLÓ: Ed. Rectorat. Campus Riu Sec. Tel. 964728812 - UNIVERSITAT DE VALÈNCIA: Blasco Ibáñez, 21. Tel. 963983018 - UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA: Camí de Vera, s/n. Tel. 963877046 - UNIVERSITAT MIGUEL HERNÁNDEZ (ELX): Maximilià Thous, 121 b. Tel. 966225616 - UNIVERSITAT CARDENAL HERRERA - CEU: Alfara del Patriarca. Tel. 963877046 - UNIVERSITAT CATÒLICA SANT VICENT FERRER: Godella. Tel. 963877046